

65. ФЕСТИВАЛ ПРОФЕСИОНАЛНИХ ПОЗОРИШТА ВОЈВОДИНЕ

ре прихватања овог нимало једноставног, одговорног, захтевног и напорног посла, убеђивали су ме, да то, с обзиром на тренутну (вишедеценијску!) материјалну ситуацију у којој се налази наше друштво а нарочито културне институције, неће бити тежак задатак, јер ће и продукција, сходно финансијској ситуацији – бити сиромашнија!?

Елем – није се потврдило! Потврдила се моја стара теза, да сиромаштво материјалне природе не мора аутоматски рађати сиромашнију квантитативну и квалитативну позоришну бербу. Сиромаштво приморава ствараоце да посегну за маштом, као првом претпоставком креативности. Снаћи се уз помоћ „штапа и канала“ а при томе бити што разноврснији у коришћењу изражајних средстава, бити вишеслојан а не баналан, бити апелативан, друштвено и уметнички ангажован и - напоследку - бити творца хармоничне естетизоване целине која има потенцијала да ословљава перцепијенте – појединим ауторима и ансамблима је пошло за руком.

Видео сам 36 представа, што за децу, што за од-

ИЗВЕШТАЈ СЕЛЕКТОРА ЉУБОСЛАВА МАЈЕРЕ

Иако политикум ради на томе, позориште не кани умрети

расле, које су пријавила руководства позоришта за овај фестивал, путовао сам у седам градова и места, видео 26 представа намењених одраслима (16 на српском, осам на мађарском, по једну на румунском и словачком језику) и 10 представа за децу (девет на српском и једну на мађарском језику). Преваливши неколико хиљада километара по нашим „добро одржаваним“ ударним рупама, успео сам да „уловим“ само два „гумидефекта“ и дошао до сазнања да су се наша позоришта углавном опредељивала за три правца градећи репертоар, бирајући предлошке за будуће инсценације:

- Бирају аутора чији се јубилеји обележавају током сезоне, с акцентом на иновативност кроз адап-

тацијски, драматуршко-редитељски рукопис;

- Други правац – апелативни, друштвено политички ангажован стил;
- Конвенционалан, опробан, прагматичан и сигуран избор – „пуна сала – пуна каса – живети се од нечега мора“.

У сваком случају, имао сам част да видим како живе, мисле, осећају и стварају чланови мога цеха, како им није ни на крај памети (а објективно смо у заблуди) да дефетистички прихватају стање у које су нас политикум и друштво „увалили“, они својим постојањем и духовном енергијом доказују да позориште не кани умрети! Ако имамо слична осећања, верујем да смо ближи уметности.

Човек мора да се излане да би му било лакше

Представе које је одабрао за овогодишњи, 65. Фестивал професионалних позоришта Војводине селектор Љубослав Мајера назвао је „репрезентативним узорком стања и стремљења наших позоришта“. Продукција га је изне-

надила квалитетом:

„Људи који се баве позориштем раде, без обзира на материјалне тешкоће. Као што сељак воли своју земљу и оре је, иако му држава не помаже, тако су и људи у позоришту посвећени свом послу. Нема уметника који није хиперсензитиван, па су лоша времена додатни извор нових идеја, тема, бунта... То су људи који су рањени, које нешто боли и нешто их мучи, и они то изражавају на посебан начин.“

Муче ли се уметници и позоришта у малим срединама више?

Ни Србија није баш велика... Са излетима из ове мале средине у којој и ја живим (Бачки Петровац, прим.нов.) чини ми се да људи из мале средине имају малу шансу да буду виђени, оцењени и да оду даље. Тешко је мрднути дупе. Има много оних који муку муче и стварају, али не могу увек бити оцењени. И ковач има потребу да покаже свој занат, свој таланат, свој коначан рад. Нисмо ми у позоришту изнимка. Ми смо само одабрани за овакав начин комуникације. Увек ћемо наћи људе за које вреди стварати. Позориште никада неће да умре јер је ди-

ректно. То је једина уметност која је директна. Тачно се зна кад фестивал почиње, тад и тад, у то и то време је прва представа. Зна се тачно кад почиње наредна. И тачно се зна кад се фестивал затвара. Због те изнимности позориште не може да умре.

Колико је бунта данас?

Доста. И није политикантски, већ је врло тачно артикулисан у борби против глупости, зависти, оцењивања и доцењивања нечије вредности. Човек мора да се излане да би му било лакше. Да се крв у њему не би усорила. Добро је ако то прерасте и буде утицало на друге да мењају одлуке, да одлуче шта је добро, а шта лоше, шта лепо, а шта ружно, ако успемо да направимо путоказе. То је поука. Брехт има много таквих текстова. Он је врло програмски утицао на људе и образовао их. То чини и позориште.

Колико су млади, који живе „online“ спремни на бунт који ће бити добар путоказ? Какви су Ваши студенти?

Они су у другом ђиру. Доступност информација је врло брза, а они немају времена. Није им до читања. То је погубно за младу генерацију. Спорни начин добијања информација им је стран. Површиност је преовлађујућа. Не труде се да дођу до суштине сазнања. Зато ја бремзам, кочим. Тражим да пронађу више информација, уз једну - да пронађу још пет других. Површински копови оду са водом.

Ако човека, који је у суштини лењ, терате да ради, он ће имати негативан став, али мала присила на различите начине, уверење да ће се стидети ако не знају, то је један од путева да победе лењост. Довијамо се.

На које начине?

Учим их да оно што клизи по површини, као добар фазон или гег, да је то брз пут до аплауза. Аплауз неће бити ништа мањи ако се потруде да дођу до суштине. То је процес који се учи и зато постоји академија.

Шта Ви учите од студената?

Једну јако важну ствар. Учим како да не будем себичан, да поштујем сваку индивидуу, да научим да прихватим одређене ствари које не могу да променим и да се помирим с тим. Постао сам толерантнији. Али томе ме уче и године и седе власи. Треба то прихватити. То учим. Покушавам да избрусим и да одстарним вишкове, са мало тачних речи да се дође до зрна истине. Што је релативно, али је важно. Важно је приближити се истини. То је песма коју стварам и певам цео живот.

Рада Шегрт

БРАНЕ МАРИЈАНОВИЋ, ДИРЕКТОР НП КИКИНДА И ПРЕДСЕДНИК ЗАЈЕДНИЦЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ ПОЗОРИШТА ВОЈВОДИНЕ

Буџет овогодишњег Фестивала професионалних позоришта Војводине, који ће се од 20. до 26. априла одржати у Кикинди, за сада, према речима Бранета Маријановића, директора НП Кикинда и председника Заједнице професионалних позоришта Војводине која је организатор, износи два милиона динара. Овај износ, каже, добијен је од Покрајинског секретаријата за културу и информисање, а резултати конкурса Министарства културе Републике Србије се још увек не знају.

„Ипак се надамо да ћемо добити позитиван одговор Министарства. Наш оптимизам је утемељен пре свега на чињеници да је војвођански фестивал најстарији у Србији, да је по квалитету у самом врху, ако не и најбољи.“, истиче Маријановић.

Према већ устаљеној пракси, и ове године ће бити додељено девет појединачних награда и две награде за најбоље представе у целини. Најбољи актери, свако из своје области, добиће по 40 хиљада динара док ће позоришта за најбоље представе за одрасле и децу добити по 100 хиљада динара. Ови износи су непромењени последњих десетак година.

НП Кикинда и град Кикинда, како наглашава Маријановић, почаствовани су што ће угостити најбоље позоришне трупе из Војводине.

„Ову врсту трошка сносиће и позориште домаћин и Заједница професионалних позоришта. Будући да нам је из Фонда културе Општине Кикинда одобрено 200 хиљада динара наша обавеза је да угостимо на прави начин сва позоришта која ће наступити у такмичарском програму. Заједница је преузела обавезу покривања трошкова смештаја жирија, новинара и гостију Фестивала. Сматрамо да и ове године имамо жири од угледа пред којим неће бити нимало лак задатак. Теофил Панчић, публициста и новинар, Угљеша Шајтинац, књижевник, и Игор Бурић, позоришни критичар, одлучиће

Сезона која је била неизвесна, испоставила се одличном

шта је најбоље у Војводини када је позоришна уметност у питању.“, наводи Маријановић.

Све представе из званичног такмичарског програма биће изведене на сцени НП Кикинда. Када је у питању пратећи програм Маријановић се нада да ће и ти садржаји бити интересантни Кикинђанима. Препод-

ручује изложбу о Ђорђу Лебовићу у галерији “Тера” коју у Кикинду доноси Позоришни музеј Војводине, биће представљено и неколико наслова а и студенти новосадске академије ће се показати своје глумачко умеће. Последњег дана фестивала одржаће се гала представа у част награђених. Ове године цена карте је 300 динара, за школску децу 100 динара.

Као председник Заједнице професионалних позоришта Војводине Маријановић каже да су поносни на протеклу позоришну сезону у Покрајини:

„Није то само мој став, таквог су мишљења и многи други који нису директно везани за војвођанска позоришта и који још објективније могу сагледати овдашње позоришне прилике. Једно је сигурно, ова позоришна сезона је са аспекта важећих законских оквира била потпуно неизвесна. Очекујемо да ће законодавац имати разумевања према специфичностима нашег посла и да ће позоришта изузети из разних ограничења. Уколико се то деси, наша продукција ће бити још боља.“ **Убава Приселац**

Штампани и електронски билтен

Овогодишњи билтен Фестивала имаће два штампана издања. На самом почетку, биће то најавни билтен а на крају, последњег дана, када ћемо знати и победнике, биће то пресек свега што се на Фестивалу десило.

У међувремену, излазиће у електронском облику, на сајту Заједнице професионалних позоришта Војводине (www.zppv.org/bilteni) и сајту Народног позоришта Кикинда (www.pozoristikikinda.rs/).

СНЕЖАНА ТРИШИЋ, РЕДИТЕЉКА ПРЕДСТАВЕ “НОСОРОГ” Наша политичка “елита” инспиративна је и за водвиљ, и за трагедију

осорог”, представа домаћина, кикиндског НП, премијерно одигран средином маја прошле године, отвориће овогodiшњи Фестивал. По тексту Ежена Јонеска, режирала га је Снежана Тришић. Овај комад ансамблу је донео велико искуство и радост јер је потврдио добру да ради са овом веома успешном редитељком. Учесће “Носорога” на фестивалу “ЈоакимИнтерфест” у Крапујевцу редитељки је донело награду за најбољу представу а глумцима - Марини Воденичар и Ђорђу Марковићу - награде за најбоље улоге. Ипак, разговор са Снежаном Тришић, било је скоро немогуће не почети причом о овогodiшњем Стеријиног позорју за које су одабране њене две представе: „Мистер долар“ и „Казмир и Каролина“.

Како сте доживели такав комплимент?

Била сам изненађена. Веома је необично када се редитељ млађе генерације нађе са две представе у селекцији тако важног фестивала. У протеклој години настале су три, вероватно, најзрелије и најсложеније представе у мом досадашњем раду. Поред наведених ту је још и „Носорог“. Важно је да кроз режије постижем лични и професионални развој и напредак а веома ми значи када и други то препознају. То је велика подршка и знак да треба истрајати, радити и борити се. Захвална сам на томе.

Селекторка Стеријиног позорја препоручила је критици и публици и „Носорога“. Да ли ће „Носорог“ препоручити Јонеска и другим редитељима?

Волела бих да се то догоди, јер је Јонеско непроведено запостављен писац на нашим сценама последњих година. Један је од родоначелника драме апсурда и потпуно аутентична појава у историји драме и позоришта. Изучавам његово неусцрпно дело и рад већ дуже време, на докторским студијама на Факултету драмских уметности, и радо га препоручујем млађим и старијим колегама редитељима.

За „Мистера Долара“ селекторка Позорја је рекла да је то репрезентативни пример новог тумачења Нушића...

Када сам почела да припремам представу “Мистер Долар” намера није била да правим ново тумачење Нушића. Писац је кроз ову комедију проговорио бројне теме и питања на које смо драматург Димитрије Коканов и ја пробали да одговоримо из искуства овог времена и друштва. Та синтеза Нушићевих провокација и наших одговора довела је до “новог тумачења” и наше адаптације, мада је суштина остала иста. И Нушић је наш савременик.

Да ли је наша друштвена елита више смешна или трагична, или смо трагично смешни само ми који нисмо „елита“?

У “Мистери Долару” фокусира сам се на нашу политичку “елиту” која је жаровски веома раскошна. Ту има довољно инспирације и материјала за водвиљ, фарсу, трагијокомедију, социјалну драму, гротеску или трагедију а одговорност за то је подједнако “наша” колико и “њихова”. Мислим да на крају сви заједно можемо да одиграмо један трагични мјузикл са плакањем, певањем, лагањем, пљувањем, мувањем, и пуцањем себи у главу.

„Казмир и Каролина“ су ликови који губе посао, немају новца, покушавају да преживе, боре се да сачувају љубав. Свако од нас свакодневно среће такве људе и зна много Казмира и Каролина. Да ли је оваква наша друштвена збиља, нажалост, превише инспиративна?

Велика економска криза у Немачкој, између два светска рата, када је дело написано, произвела је огромне поремећаје у друштву и појединцу, који су довели до највеће катастрофе 20. века - фашизма. Казмир и Каролина постају роба на продају или отпатци друштва у том превирању, као што су и данас сви

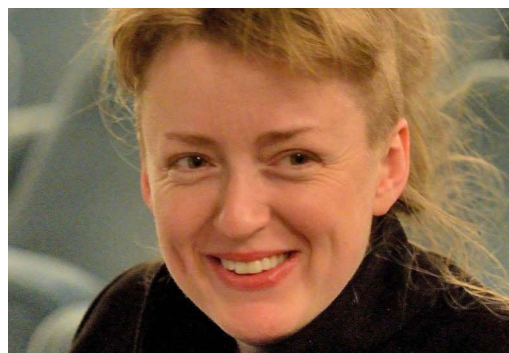
обесправљени, понижени, дезоријентисани људи у грчевитој бори за опстанак. Беда се шири као куга, љубав страда, а озбиљно је питање куда све то води.

Колико тржиште на којем само новац диктира правила, утиче на позориште данас, а колико на вашу естетику, поетику?

Позориште је као што видимо страдало, јер се култура свакодневно урушава. Квалитетни и добри пројекти се и даље догађају на нивоу инцидента. Трудим се да кроз моје представе што отвореније говорим о узоцима и последицама које до овога доводе. А естетиком и поетиком да превазиђем њихову баналност, јад и простоту.

Може ли мала средина да се одупре пропадању у сваком погледу, па и у уметничком?

Када се систематично унапређује, сигурна сам да може. Моје искуство је показало да се у малим

срединама може направити озбиљна уметност.

Колико је малом позоришту, какво је кикиндско, тешко да конкурише великим?

Кикиндско позориште има одличне глумце, ентузијазам, вољу да напредује и да се мења. Уз добар избор сарадника и мудро усмеравање репертоара, то су предуслови да гради своје место међу позориштима у земљи, региону и иностранству.

Однедавно предајете студентима. Колико се садашње генерације разликују од ваше?

Однедавно сам асистент професорки Ивани Вујић на катедри за позоришну режију на Факултету драмских уметности. У класи имамо шест студената прве године режије које тек упознајем али мислим да се међу њима крију будући велики редитељи. Оно што иначе примећујем као феномен млађих генерација, је да су далеко конзервативнији од нас, а ми вероватно од оних претходних.

Били сте студент генерације, добитник Кенедијеве стипендије која вам је омогућила боравак у Америци. Да ли најбољи имају добру шансу у земљи? Много је школованих глумаца без сталног посла?

У Србији се све стиче тешком муком ако сте поштени и достојанствени. Много је школованих људи који не могу да добију своје место или шансу, тако да је све више оних који одлазе из ове земље. У мом случају, било је лакше добити Кенедијеву стипендију у Америци него режију у Србији. Тек касније су се ствари мало промениле али и даље су неизвесне.

Какво искуство носите из Кикинде где сте први пут радили? Каква је утисак о граду, публици? Шта вам је било симпатично, а шта чудно у овом граду?

Кикинђани су ме изненадили гостопримством и топлином, глумци посвећеношћу, радом, ентузијазмом и духом. Вегетација је бујна и необично лепа, тако да сам уживала да боравим напољу и посматрам природу. Кикинђани обожавају свој мит о совама, али нажалост нисам видела ни једну. Веома занимљиво и необично лепо место који негује урбани дух и укус. Препознала сам велики потенцијал у који се, нажалост, већ годинама не улаже.

Рада Шегрт

ТАКМИЧАРСКИ ПРОГРАМ

Понедељак, 20. април 2015.

20.00 Свечано отварање 65. Фестивала професионалних позоришта Војводине
Народно позориште Кикинда
Ежен Јонеско

Носорог

Режија: Снежана Тришић

Уторак, 21. април 2015.

10.00 Позориште младих – Нови Сад (сцена за децу)

Како је откривено летење

по мотивима приче Маргарете Минкове
Режија: Емилија Мрдаковић

20.00 Српско народно позориште – Нови Сад
Вида Огњеновић

Оставите поруку или Бегунци

према мотивима из романа Борислава Чичовачког
„У старини име му беше Хемус“
Режија: Вида Огњеновић

Среда, 22. април 2015.

12.00 Новосадски нови театар – Нови Сад
Стеван Пешић

Похвала снегу

Режија: Драгослав Тодоровић

20.00 Српско народно позориште и Савез драмских уметника Војводине (копродукција) – Нови Сад
Ђорђе Лебовић и Александар Обреновић

Небески одред

Режија: Миа Кнежевић

Четвртак, 23. април 2015.

11.00 Дечије позориште – Дечије казалиште – Gyermekszínház Суботица

Снежна краљица

по мотивима бајке Ханса Кристијана Андерсена
Адаптација и режија: Тодор Валов

20.00 Újvidéki Színház – Новосадско позориште
Јожеф Катона

Van Bank

Режија: Андраш Урбан

Петак, 24. април 2015.

11.00 Народно позориште „Тоша Јовановић“ – Зрењанин (луткарска сцена)
Милена Депола

Зец, корњача и компанија

Режија: Драгослав Тодоровић

20.00 Народно позориште „Стерија“ – Вршац
(сцена на румунском језику)

Сан летњег сна

адаптација драме Вилијема Шекспира
„Сан летње ноћи“
Режија: Елена Иванка

Субота, 25. април 2015.

12.00 Народно позориште Сомбор

Принц Родољуб и принцеза Виолета

Текст и режија: Нинослав Ђорђевић

20.00 Народно позориште Сомбор – Крушевачко позориште (копродукција)
Бранислав Нушић

Доктор Нушић

Адаптација и режија: Кокан Младеновић

Недеља, 26. април 2015.

20 сати

Гала представа за награђене и свечана додела награда

КО ЈЕ КО У ЖИРИЈУ?

Писци, панкери и позоришници

Теofil Панчић,
новинар, теоретичар културе

Има један човек који, хотећи да објасни како му је животни програм густ, често каже да некад седи испред свог пара ципела и мисли, је ли се то управо изуо или тек треба да се обује... Можда и Теофил Панчић има таквих дилема, јер, данас је у Београду, сутра у Загребу, исти дан увече у Новом Саду, за два дана у Истри, на путу кући скокне до Сарајева, па се мало спусти у Подгорицу... Заправо, не би било лоше бити кофер Теофила Панчића, посебно ако се у њему труцкају нови Томић, Јерговић, Ферих, Дежуловић, Штивичићка, Мехмединовић...

Овај Земунац – да буде јасно, није од “оних” - рођен је у Скопљу. Тврди да живи истовремено у Земуну и Новом Саду. Пише за “Време” још од 1999. Политички је коментатор Радија Слободна Европа. Писао је и пише за многе листове широм данашње југосфере, од “Наше борбе” и “Републике”, преко “Ферала” и “Глобуса” до “Монитора” и “Побједе”, пише чак и за српско издање чувеног светског женског штива “Elle”. До сада је објавио 20 књига, међу њима су: “Урбани Бушмани”, “Чувари бенгалске ватре”, “На хартијском задатку”, “Особени знаци”, “Фамозних 400 километара”, “Карма кома”... Пре пет година добио је награду “Душан Богавац”, за етику и храброст.

Игор Бурић,
позоришни критичар листа “Дневник”

Рођен је у Тузли, дипломирао филозофију у Новом Саду. Као новинар и позоришни критичар формирао се у листу “Дневник”. Писао је за часописе “Сцена”, “Лудус”, “Позориште”, “Време”, “Арт магазин”. Радио је као је уредник билтена фестивала Интерзон, Фестивала професионалних позоришта Војводине, те “Станара” Групе за концептуалне политике и Центра за нове медије куда_орг. Био је модератор у програмима Музеја савремене уметности Војводине, Фестивала професионалних позоришта Србије, Фестивала “Дезире”, Стеријиног позорја и БИТЕФ-а. Председавао је жиријем Фестивала професионалних позоришта Војводине, жиријем Међународне асоцијације позоришних критичара/ИАСТ на Стеријиним позорју у Новом Саду и на сарајевском МЕСС-у. Са Владимиром Копицлом, био је коселектор 54. Стеријиног позорја. Члан је председништва Удружења позоришних критичара и teatroлога Србије. На 59. Стеријиним позорју (2014.) добио је Стеријину награду за позоришну критику. Свира гитару, понекад уме да заблести на караоке партији.

Угљеша Шајтинац,
писац, професор на АУ у Новом Саду

Истински панккер српске књижевности, проницљиви циник чији банатски бекграунд увек даје неки посебан печат штиву које испишује, аутентична је књижевна и позоришна личност. Новинари из неког разлога цвикају од њега. Добитник је Европске награде за књижевност, за роман „Савим скромни дарови“ (издавач „Архипелаг“), за који је добио и Виталову награду и награду “Бора Станковић”. Каткад се да видети како се у брзом ходу спушта новосадском Пашићевом или Милетићевом улицом ка Академији. Тамо га чекају студенти. Добитник је Стеријине награде за драмски текст “Хадерсфилд”, по којем је направљена једна од најуспешнијих представа у ЈДП-у. Ништа мање успешан није био истоимени филм. Добио је и награде: “Слободан Селенић” за најбољи дипломски текст “Право на Руса” те “Биљана Јовановић” за прозу “Вок ОН!”. Био је драматург СНП-а, уредник збирке нових драмских текстова младих писаца ПРОЈЕКАТ 3 чије су драме биле изведене у оквиру истоименог фестивала. Био је члан жирија БИТЕФ-а. Члан је Српског књижевног друштва. Учесник је више међународних радионица из области драматургије, адаптације превода драмских текстова. По његовом тексту српска позоришта играла су или играју врло успешне представе: “Говорите ли аустралијски?”, “Право на Руса”, “Реквизитер”, “Ветрушкина ледина”...

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

Понедељак, 20. април 2015.

18.30

Отварање изложбе
„Ђорђе Лебовић – Сведок
против своје епохе“

Учествују: Ивана Кочи, ауторка изложбе, Зоран Максимовић, директор Позоришног музеја Војводине
Галерија „Terra“

Уторак, 21. април 2015.

17.00

Дејан Дуковски

Буре барута

представа на српском језику

(IV година глуме)

Департаман драмских уметности

Академије уметности Нови Сад

Класа Бориса Исаковића

Висока школа струковних студија

за образовање васпитача

18.00

Промоција књиге

„Позоришна музика“

Учествују: Јадранка и Светозар Раде Радујко, аутори,
Зоран Максимовић, директор Позоришног музеја
Војводине, и домаћин Милена Живков

Градска библиотека

Среда 22. април 2015.

18.00

Промоција књиге „Велике представе кикиндских позоришних аматера“

Учествују: аутор Сава Савин, Бранислав Шибул, Мирослав Радоњић, Дејан Пенчић Пољански и домаћин Милена Живков

Градска библиотека

Четвртак 23. април 2015.

17.00

„Био једном један tour-retour“

представа на мађарском језику (II година глуме)

Департаман драмских уметности

Академије уметности Нови Сад

Класа Ласла Шандора

Висока школа струковних студија

за образовање васпитача

18.00

Промоција часописа

„Нити“

и књиге

„Лутка и маска у српској култури“

Учествују: Љиљана Динић, главна уредница часописа и приређивач књиге, Зоран Ђерић, уредник часописа и приређивач књиге, и Мирослав Радоњић, рецензент, Позоришни музеј Војводине и домаћин Милена Живков

Градска библиотека

Петак 24. април 2015.

18.00

Јован Стерија Поповић: Жалостна позорја

Приредио Радослав Ераковић, Нови Сад, Стеријино позорје, 2014.

Јован Стерија Поповић: Весела позорја

Приредила Зорица Несторовић, Нови Сад, Стеријино позорје, 2014.

Учествују: Мирослав Радоњић и домаћин

Милена Живков

Градска библиотека